

IANI DOVSÆ F.
in effigiem
IVLII CÆS. SCALIGERI.

INGENIVM cui Dis, & mens contermina cœlo,
Cuncta unus, cunctos qui super unus eras,
Musarum pater, & dextra par fulmine Marti,
Dum pariter tractas singula mente pari,
Quem rerum omnigenas natura exquirere vires
Non docuit, à quo docta sed ipsa suas.
Æmule Nature, meta & spes Ultima rerum,
Dicere quem totum fama nec ipsa potest,
Qui mundum implesti, imple animo mea verba, teneri
Humanâ modo mens si tua mente potest.
Sed neque te mens nostra capit; vestrasque tacere
Nulla valet laudes lingua, ve exprimere;
Ipse tuos nisi, quæis Nati intra pectora viuis
Post obitum, aspices in mea vota Deos:
Ut Fame momenta, tuo quæ lumine maior
Facta volat, possit lingua ve mens ve sequi,
Dia quæ inaccessæ excipiant incendia mentis,
Et lucem a tanto conspiciant animo.
Sed non mortales hebetantia fulgura visus,
Non aciem ingenij hanc lumina nostra ferunt.
Nec fas sit mihi plura, sed hoc fas sit mihi tantum
Dicere; te nisi tu dicere nemo potest.
Quid mirum? Natura loqui nam destitit ipsa,
Illa tuo postquam destitit ore loqui.

FINIS.

ORATIO FVNEBRIS

Dicta honori & memoriae
maximi virorum

IOSEPHI IVSTI SCALIGERI,

Auctore

D. BAUDIO I. C.

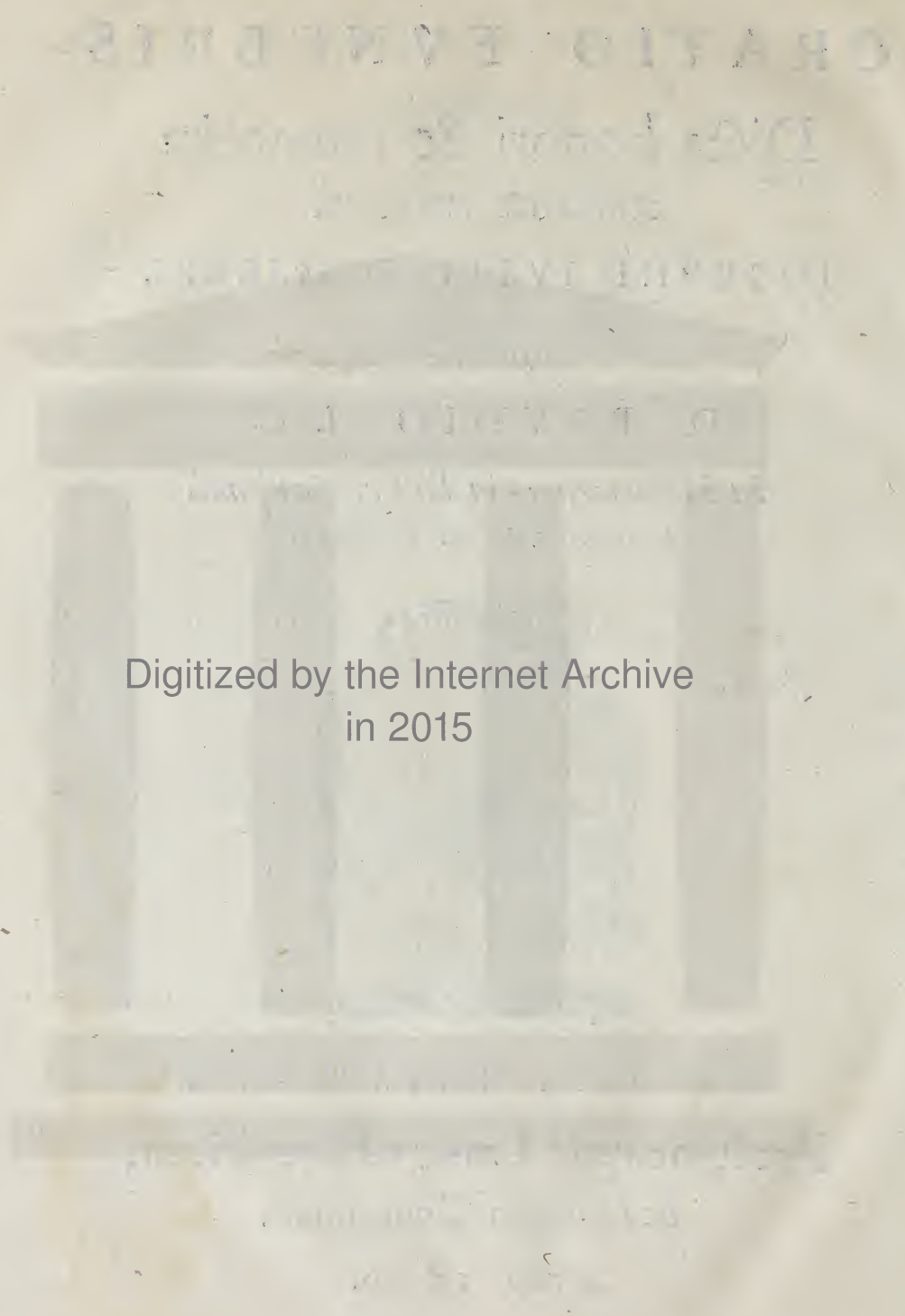
*Et Historiarum, in Illustri Academia
Lugdun. Batavo. Professore.*

LUGDVNI BATAVORVM.

Prostant apud Ludov. Elzevirium,
& Andream Clouquium.

Anno 1609.

Digitized by the Internet Archive
in 2015

ORATIO FVNEBRIS

Dicta honori & memoria maximi virorum

IOSEPHI IVSTI SCALIGERI.

ERBA defunt rebus immen-
fis, nec se animus explicare po-
test ingenti mœrore circum-
fusus ac debilitatus. Utinam
fas mihi foret horrore sacri si-
lentij obsignare luctum, *Qui
nunc me coquit, & versat sub pe-
tore fixus!* ad exemplum saga-

cis illius pictoris, qui quum artificio excelleret, in-
genio tamen magis abundabat: is velo obumbras-
se dicitur quod penicillo exæquare desperabat. Sed
salva pietate fieri non potest, ut hodierno die vox
nostra obmutescat. Alterum restaret optandum
ut mihi digna tali viro cōtingeret oratio, cui nunc
supremum humanitatis officium mœror noster
elargitur. sed tale votum excedit ipsam humanam
sortem, nedum nostram mediocritatem. Illud ta-
men animum ægrum ex dolore solatur ac reficit,
quod in rebus arduis ipse conatus, licet infra meri-
tum, licet impar voluntati, laudem meretur, *Et
sine pietas contigit ista suum.* Dabit igitur benignitas
vestra facilē veniam sermoni indiserto, labenti sub
onere admirationis. In exordio mœstissimi mune-
ris, quod honori ac memoriæ summi herois IOSE-

PHI SCALIGERI persolvendum habemus, usurpabo memorandam vocem Metelli Macedonici, cui cùm esset nunciata mors Scipionis Æmiliani, cum quo vivente civiles inimicitias exercuerat, hoc modo filios suos amplissimis usos honoribus cohortatus esse dicitur, *Ite filij, celebrate exsequias, nunquam majoris civis funus videbitis. Scilicet vir antiquæ simplicitatis, & Romana generositate dignus detulit inimico luculentum gloriæ testimonium, delevitque ex animo pristinæ simultatis memoriam, ut solius virtutis recordaretur. Idem nunc licet nobis sine ambitionis metu pronūciare: nunquam vidit ætas parentum, nunquam videbunt anni cōsequentes virū, vel splendore & antiquitate gentis, vel sanctitate & innocentia morum, vel admirabili doctrina, & exquisitissima optimarum artium cognitione, vel omni concentu consensuq; laudis præstantiorem. Si patria aut familiæ dignitas quidquam facit ad conciliandā justam venerationem excelsis mentibus, quid Galliarum regno in terris florentius? quid gente Scaligerorum honoratius dici aut excogitari potest? Quanquam benigna se differendi materies aperit, in qua facilius sit principium invenire, quàm servare modum & orationis exitum evolvere: tamen quia noster heros censu suo dives, & proprijs opibus potens, relegata fortunæ ambitione æstimandus est, tacitus hanc partē præteribo, contentus sola mentione parentis,*

viri sine exēplo maximi, de quo quidquis præterea dixerit minus erit, nisi majorem se filium genuisset. Quanquam plerumq; natura comparatum est ut fortes creentur fortibus, nec imbellē feroces progenerent aquilæ columbā: tamē ubi ad summū cacumen gloria majorum evecta est, sæpius ea res negligentiam creat, efficitq; ut posterī malint acquiescere claritudini suorum parentum, quàm eam augere factis, & ulterius promoverè. Plures per inertiam exiguo tempore decoquunt quidquid est antepartum secundæ famæ & existimationis. Iam eo majestatis processerat augusta virtus & indoles IULI CÆSARIS SCALIGERI, seu egregia belli facinora, seu pacis ornamenta & incredibilē ac penè divinam in omni disciplina scientiam consideremus, ut accessionis capax non ultra judicaretur, & abunde futurum esset ad assequēdum nominis æternitatem, si filius longo intervallo præviam patris lucem insecutus esset. At ille cœlesti mente, & sacro quodam instinctu afflatus, tantum pristinis operibus cumulum & auctarium adjecit, ut nihil majus conditio mortalium animo ac votis complecti posse videatur. Nam quæ singula mirari solemus in excellētibus ingenijs & sublimibus naturis, ea junctim universa solus possedit. Quam enim partem literarum non dicam intactam aut inexpertam reliquit, sed curiosa felicitate non ita pertractavit, ut nihil illum fugeret quod esset perceptione dignum, & in

quo statuisset sibi esse elaborādum? Olim raræ laudis, & magnæ molis opus videbatur, si quis utriusque linguæ sermones doctus esset, & hoc in equite Romano celebrat Romanæ fideicen Lyra: quid diceret, *Si foret hic nostrum fato delatus in ævum?* quàm defixus hæreret, quàm stupelet attonitus miraculo, si nostri herois inauditam hac in parte memoriam, vim atque solertiam fando, vel oculorum fide arbitratus esset! Vix ullum in universo terrarum orbe genus est idiomatis, cuius extent monumenta consecrata perennitati literarum, quod non assiduitate laboris peruestigarit: & quod admirationē auget, non vivæ vocis præsidio, non ope interpretis subnixus hæc molestias exantlavit, sed suis auspicijs rē gessit, usus tantum mutis illis magistris, quos fidelissimos consiliarios appellabat eximius regum Alphonfus. Nō sine verisimili ratione creditur, inter impedimenta bonæ mentis, & inter causas cur hodie tam pauci ad antiquitatis perfectionē perveniant, numerandum esse hoc incōmodum, quod tantum curæ studijque linguis addiscendis impendere cogimur, quum veteres protinus se ad artium ipsarum penetralia conferrent. Et sanè varietas loquelarum non instruit nos scientia rerū, sed viatico tantū, & necessario subsidio ut ad eā longo circuitu diversisq; tramitibus progrediamur. Hoc ut verum esse concedam in hominibus mediocri ingenio præditis, ita vanissimum deprehenditur in ani-

mis diviniorebus, qui tam celeriter arripiunt res specie diffitas, numero infinitas, tanquam genio suo cognatas & consentaneas, ut probabilem efficiant quorundam Philosophorum amabilem insaniam, qui sic opinati sunt, nihil aliud esse discere, quam reminisci & recordari. Quibusdam ingenijs raro cœli favore concessum est, ut per ludum & aliud agendo plus efficiant, quam alij improbo ac pertinaci labore. Scilicet ut stellarum orbes admirabili celeritate cursus suos conficiunt sine sensu laboris, sine tædio lassitudinis, & in perpetuo motu nunquam defatigantur: ita mentes, quæ cælo plurimum imputant, ipsa contentione animi, ingenij, virium reficiac reparari videntur.

Duris ut ilex tonsa bipennibus

Per damna per cades ab ipso

Ducit opes animumque ferro.

Non possumus ex omni vetustatis memoria citare locupletius documētum, quam divinum illum senem, cui jam parentamus ut communi literarum parenti, & cujus dignitati fasces submittere cōvenit, tanquam perpetuo scientiarum omnium Dictatori. Quamquam vix fidem habitura est posteritas unum hominem tot linguarum intelligentiam se magistro esse consecutum, tamen illa dos admiranda seu memorię, seu diligentię, tantum accessions instar obtinet in comitatu majorum laudum atque virtutū. Quidquid ab orbe condito proditum est annalium aut historia-

rum

rum monumentis, five a sacris, five a profanis authoribus, id omne ab ejus mente, tanquã ex oraculo quoddã & sanctuario depromi poterat, nec unquam quisquam discendi studio incitatus ad eum accessit, quin recederet doctior & ad vitam sapienter instituendam paratior. Non enim scientiam aucupabatur ad solam animi oblectationẽ, ut sibi caneret ac suis Musis, non ad vanam ostentationem, ut scire tantũ videretur, quẽadmodum nummis & calculis utimur ad numerandum: sed ut eam in commune conferret, & publicis usibus impartiretur. Cujus rei fidem faciunt aternæ laudis & artis pignora, quæ seculo deposuit permanensura donec in terris erunt cultores honoris, sapientiæ, atque eruditionis. Nulla vox est, nullum orationis genus tam ornatum, copiosum atque magnificentum, quotalia pro dignitate celebrari possint. tum autem vetat Solonis sanctio ne divina res fiat in transcurso. Reverentius hæc illibata judicijs & cogitationibus religiosi auditoris permittuntur, quàm si ingenij culpa deterrantur. Simplici voto designaturus videor temporum felicitatem ab omni parte perfectam & absolutam, si quicunq; ad rem literariam animũ appellunt ita nervos ingenij explicent, ut ejusmodi scripta vel intellectu consequi, vel ingenuo saltem amore complectiqueant. Nam pleraque gravioris meditamenti sunt ex ea nota, quæ profanum vulgus arcent ab ingressu, nec patent nisi quibus intima doctrinarum adyta recluduntur. Quis enim nisi interioribus literarum sa-

cris diu multumque operatus aufit illotis manibus
 attrectare paginas illas, quibus annorum descriptio-
 nes, emendatio temporum, & accuratissima omnium
 ætatum ratio ac disciplina continetur? quis nisi cum
 stupore accedat in lucos Eusebij nunc luce meridiana
 clariores? In Criticis omnium rectè æstimatorum ju-
 dicio princeps sine controversia, sine æmulo ac rivali
 dominatur. Quàm multi sunt qui totam in ea parte
 studiorum ætatem consumpserunt, & eam famam
 adepti sunt ut columina literarum, & ornamenta se-
 culi perhibeantur, qui tamen nullo modo sunt cum
 nostro naturæ miraculo conferendi? Ille est aquila in
 nubibus, ille

οἱ πένυται οἱ δὲ σκίαι αἴσσοσι.

Solus hic est sapiens, alij volitant velut umbra.

Quoties ejus meminerunt duo de trium viris reipubl.
 literariæ (non est obscurum quos hoc elogio desi-
 gnari cupiam) tanquam de divino quodam viro, non
 de homine mortali loquuntur. Sed quid opus est per
 conjecturas, per interpretes & testimonia veritatem
 exquirere, quum in medio perscriptæ sint authorita-
 tes ipsius viri majores omni exceptione, quibus cum
 æternitate seculorum famam nominis sui conjunxit
 & exæquavit? Nullus est alicujus notæ scriptor Græ-
 cus aut Latinus, cui non lucem aliquam fœneratus
 sit. Præclara sunt, & supra omnem commendationis
 aleam assurgunt ea quæ cum usu publico communi-
 cavit, nec minora censeri debent quæ intra Vestæ pe-

netralia liberali custodia asservavit, ut erat fugitans ambitionis, & ipse sui contemptor præsertim in ejuſdemodi studiorũ diveticulis & amœnitatibus, quum tamen plerique ex hoc mustaceo laureolam quærant, & mirificè sibi placeant si vocem aliquam obsoletæ vetustatis, *Verbaque cinstutis vix exaudita Cethegis* è situ & squalore in lucem revocarint. Philologiam ille quidem adamavit, sed quum intervalla negotiorũ otio insititio dispungere voluit, & hoc exercitationis genus habuit inter laxamenta curarum. Quippe quum acer ille animus, & æmulator cœli, unde originem ducebat, non posset nihil agere, mutationẽ laboris instar refectionis arbitrabatur. Cato Censorius, ut memoriæ proditum est, in originibus magnificè & sapienter scripsit, viris claris & eminentibus non minus otij, quàm negotij reddendam esse rationem. Erat & apud Athenienses *ἀγίας δίκην* adversus desides & ignavos. Si nostro incomparabili viro libuisset in lucem aspectumque proferre quidquid sub acumen stili veniebat, quum mentem gravioribus curis fessam humaniorum literarum solatio recrearet: nihil forsitan superesset quod in Criticis desideraremus. Longè post habenda essent aliorum seria ludicris ejus, & animi remissionibus. Quum autẽ inflammavit eum igneus vigor, & afflavit sacer ille spiritus, ut ad Poësim accingeretur, quis cum eo paria fecit? quem non longo intervallo post se reliquit? Quis in Græcis viam vidit qua iretur ad carmen, aut visam feliciori pede calcavit?

Omnia

Omnia captu seculi nostri superiora sunt, & ad eruditissimæ antiquitatis gloriam adspirant. nec fuco aut lenocinijs, sed in affectata simplicitate & naturali pulcritudine assurgunt. quodque argumentum est absolutissime scriptiois, omnes vel mediocriter literis imbuti, quum ejus Poëmata in manus sumunt, si quid habent ingenuæ indolis, eadem sibi in mentem venire posse vano credulitatis errore imaginantur: sed ubi in rem præsentem, & ad experientiæ specimen venit, sudabunt plus satis, & nisi sint prorsus excordes, ultro imbecillitatem suam agnoscent, & suo se modulo ac pede metiri verum arbitrabuntur. Hoc opus, hic labor est. Ego plurimū genio meo gratulor, quod ex maximi viri consuetudine, & intima admissione fructum hunc reportavi, ut quanquam absum longissimè a facultate condendi monumenta perfectæ curæ aut artis, tamen haud omnium absurdissimè forsitan de claris operibus sententiam ferre possim. Benignius enim & indulgentius patet judicandi dexteritas, quàm efficiendi potestas. Caterùm qui (ut cum Platone loquar) nō pepulit fores Poëticas, is si de præstantissimo vate judicium facere præsumpserit, nihilo plus aget, quàm si cæcus de varietate colorum, surdus de concentu vocum arbitrari voluerit. Quum autem habeant hæc studia suam quandam tempestivitatem, nec serior ætas promendis Musarum foetibus idonea aut habilis esse videatur: illud maximè mirandum est, in nostro sene perpetuam ingenij alacritatem,

tem, & juventutis indolem effloruisse, nec ullum ex senectute deliquium mens ejus unquam sensit, sed accessionem prudentiæ, & judicij maturitatem reportavit. Veneres & festivitates comitatae sunt eum usque ad extremum ævi decursum. Sed ut picturæ lucē nihil tam commendat quàm umbra: sic non melius quàm obtrectationi & invidiæ creditur qualis quantusq; sit I O S E P H V S S C A L I G E R magni patris magna progenies, *Credo equidem, nec vana fides genus esse decurum.* Quid enim illi objectare possunt homines omni pudore diruti præter virtutem cui bellum indixerunt? quid imperitos malè urit præter infinitam eruditionem cujus radios noctuæ non ferunt? quid flagitiosos & scelerum sibi conscios quiescere non patitur præter integritatem morum, & vitæ sanctimoniam a qua longè sunt aversi? quid animas humiles, & egenas veræ laudis offendit, nisi

*Multa viri virtus animo, multusque recur sans
Gentis honos,*

quarum rerum fulgore perstringuntur? Sed impetrabiles sunt heroum filij moribus calumniarū, nec infame genus bubonum officere potest luminibus Phœbi. An quidquam decedit magno Catoni quod Strumæ sedent in sella curuli, quodque se præterito Vatinius judicio foecis Romulorum ad præturam est evectus?

*Virtus repulsa nescia sordida
Intaminatis fulget honoribus,*

Nec

Nec sumit aut ponit secures

Arbitrio popularis auræ.

Vt arbores altius radice terram comprehendunt quo sævius ventorum furij exagitantur: ita clarius illustratur, & purius enitescit dignitas & amplitudo præstantium virorum, quo magis obnoxij sunt telis maligniorum, qui similitatem eorum affectant quorum similitudinem assequi vel propter improbitatem nolunt, vel propter ignaviam desperant. Ipse Iove progenitus Hercules *diram qui contudit hydram*, qui omni genere monstrorum terras liberavit, & quem fama beneficiorum memor adscripsit numero Divorum, non prius invidiam debellare valuit, illā individuum virtutis labem, quàm e rebus humanis exemptus esset. Noster etiam dum interfuit mortalium cœtibus, ita sublimitate mentis eminebat supra fatalem hanc luem, ut ejus omnem impetum eluderet, tanquam a scopulo fluctuum assultus frangi solent. Nisi quis jejune malevolus putet florem dignitatis, aut honorem illustrissimæ propaginis, unde reges, & latè terrarum domini prodierunt, quidquam detrimenti capere ex fœtidis scurrarum convitijs, quorum ne nomina quidem sine piaculo pronunciarī debent. Quis unquam erupit in auras immanior & horribilior liber quàm est SCALIGER hypobolimæus? nisi ipso furore satis cruciaretur editor infandi operis, delegandus esset carnifici. neque enim alia manu sanari potest tam vehemens morbus. Sed quid aliud quàm detestabile

& abominandum pareret vespillonis atque exoleti scorti progenies, plagarius, fur, delator, crucis candidatus, & esca patibuli: monstrum in ultimas terrarum oras deportandum, & ex ipsis humanæ naturæ finibus exterminandum? Is omni colluvione scelerum ac flagitiorū execrabilis ausus est in sanctissimum senem, cui haud ita pridem tanquam deo literarum assurgebat, quem laudibus extollebat ultra quam fas est sperare mortali, in eum ausus est furcifer tam tetra, tam abominanda convitia jaculari, ut nihil impurius ex Averni faucibus tota furiarū cohors exhalare possit. Scilicet hæc nitedula sordēs suas affricare studeuit homini inculpatisimo, cujus conscientia major, aut intacta vitijs tantum abest ut se feriri senserit, ut potius inde collegerit segetem & materiem veræ gloriæ, sibi que impendio placere debuerit, quum displicet talibus vomicis & carcinomatis, quæ vivunt in opprobriū seculi, & in detestationē generis humani. Sed nunquam assequetur impurissimus scurra, perditæ profligatæque turpitudinis, & morum immanitatis, ut vel bonorum virorum innocentiam lædere, vel clarorum famam imminuere, vel fortium & generosorum indignationem mereri possit. Itaque noster heros fastidioso contemptu, & constanti silentio vindicabat se ab hujusmodi nebulone, ne luto manum inquinaret, aut voti compotem efficeret infamis famæ cupidum adversarium si irasci dignatus esset.

esset. hoc enim propositi habuit ut gloriosis inimi-
 citijs inclaresceret, & per ruinam alienæ existima-
 tionis ad famam grassaretur. Sed aquila non captat
 muscas, nec unquam fando auditum est bubonem
 obscœnum perijisse Pæanis arcu. Nos auriti testes
 fumus quàm suaviter interdum jocos & dicteria
 jaceret in ejusce notæ verberones, quos non tam
 oderat ob improbitatem, quàm contemnebat ob
 stultitiam. Et certè sibimet iratus, ac dignitati suæ
 fuisset injurius, si cum tam dispari antagonista nul-
 lam ad rem, quàm ad maledicendum idoneo con-
 tendere sustinuisset; impar congressus Achilles in
 eo certamine, in quo victoria est penes eū qui spōte
 cedit, & vinci sese gloriatur. Tum autem, quāquam
 vivimus in effœto virtutum seculo, & feracissimo
 calumniarum, tamen non tam malè & sinistrè opi-
 natus est de suis temporibus, ut crederet fore qui
 tam portentosis & immanibus mendacijs animum
 atque aures adverterent, præter eos qui simili mor-
 bo vel nefandi sceleris, vel insanabilis dementiæ
 conflictarentur. Sed nimis diu versor in infami ar-
 gumento, dum tot verba perdo cōtra bipedum ne-
 quissimum, qui non existimavit probari posse sui
 similibus se esse juratum virtutis & honoris ho-
 stem, nisi principem ingenij, doctrinæ ac sapientiæ
 maledictis incesseret: quem quidem satis ulciscun-
 tur mores sui: nam frustra sim, & cum ratione insa-
 niā, si id genus animal oratione vel sanare, vel fau-
 ciare

ciare postulem ut rubore suffundatur canis, cujus frons ferrea & ex sanguis depudere didicit, atq; omnem humanitatis sensum a se penitus abdicavit. Olim artibus ingenuis, & homine libero dignis mētes mansuescere, mores expoliri credebantur, nunc ex hominibus in feras agrestes degenerant, & naturam ipsam exuunt qui se literas amare gloriantur. Cur enim tam ferociter insurgerent, tam intemperanter debaccharentur lymphatici homines in eum quem omnes consentiunt probi primariū sæculi fuisse virum, & Principem Senatus literatorū? Hoc nemo in dubium vocat nisi sacrilegus & infestabilis. nec ullus de generis origine vel ipsi, vel optimo parēti litem unquam movit, quanquam multorum oculis observabantur omnes eorum actiones, nec effugisset curiosam malignitatis diligentiam si qua sinisterior suspicio animis hominum infedisset. Nunc exorti sunt fraterculi gigantum qui id attentarent quod omnium reformidaverat audacia. Sed non est mirum si canes latratu, porci cœno at sordibus delectantur. Interim manet æternumque manebit immota veritas, nec loco cedit Scaligera nobilitas, quamvis exuta sit patrimonio majorum, & exterminata sedibus avitis per injuriā potentiorum magno cum sæculi pudore. Non effecit tamen fortuna quod voluit. Ea enim tantum eripuit quæ dare solet. Scientiam rerum plurimarum, sapientiam, animum intelligentem divini humani-

maniq; juris, constantiam in adversis, moderatio-
 nē in prosperis, aliasq; heroicas virtutes non amisit.
 Talia munera nec dono dātur, nec adimi cuiquam
 possunt. Omnia sua secū portat magnanimus Bias
 quum urbe & arce capta se solo beatus patriam re-
 linquit, probamque pauperiem sine dote quærit.
 Sed ex omni censu bonorum, quibus noster heros
 ad miraculum usque suspiciēdus fuit, nullam lau-
 dem reor esse comparādam cum pietate, & religioso
 Numinis cultu. Quæ virtus tanto clarior haberi
 debet, quo rarius in eruditis hominibus deprehen-
 ditur. Dicam enim iusta cum indignatione id quod
 res est: plerique scientiæ typho sic insolescunt ut
 Deum vereri ac venerari dedignētur, quasi doctri-
 na dux esse debeat ad induendos ritus Cyclo-
 pum, & exuendam Numinis reverentiam, in quo sunt
 omnes thesauri scientiæ ac sapientiæ recōditi. No-
 ster autem immane quantum a Mezentij Divum
 contemptoribus abhorrebat. Nullum genus ho-
 minum (si homines dicendi sunt & nō potius bru-
 tæ pecudes) tā inexpiabili odio averfabatur, & diris
 atq; execrationibus devovebat, quàm atheos: nec
 facile adduci poterat, ut crederet quenquam ita de-
 sciscere a naturali lege & ratione ut Deum aut non
 adoraret, aut nō putaret. Per multos quidem repe-
 riri qui sic vitam instituerēt quasi nullus esset in cœ-
 lo rerum humanarū arbiter ac moderator, qui quæ
 nos gerimus audiret & contemplaretur, vindex sce-

lerum, munerator rectè factorum. Sed tamē ubi suam quisque conscientiam interrogat, neminem se iudice absolvi posse quin sub domestico tortore sævius vapulet. quàm si saxo saliat. has esse tēdas ardētes, has furiarum faces quibus improborum mentes inquietantur, ut quidquid meruerunt semper exspectent, & ultricem Nemefin accinctam flagello ante oculos verfare arbitrentur. contra nihil securius posse dici animo sibi rectè conscio, *hic murus abeneus esto: Nil conscire sibi. Si fractus illabatur orbis impavidum, ferient ruina.* Porro cum studio veræ pietatis, quam ante omnia coluit noster venerabilis senex, adjunxit amorem veritatis, quam & a patre didicerat, & profus in animum inducebat, esse basim ac fundamentum omnium virtutum. Simulationem ac dissimulationē refugiebat cane pejus & angui, tanquam hostem ingenuitatis, & quæ magnanimum pectus minimè deceret. Placuit illi generosa vox Achillis apud Homerum Iliad. I.

ἔχθρὸς γάρ μοι κείνος ὁμῶς αἶδαο πύλῃσι

ὅς χ' ἕτερον μὲν κέυθει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ βάζει.

odi aequè ac portas inferorum, eos qui aliud ore promunt, aliud corde condunt. Hunc ille cursum vitæ peregit usque ad extremū spiritum. Solon qui & unus fuit e septem Græciæ sapientibus, & solus inter eos legum conditor, dicere solitus erat neminē esse numero beatorum adscribendum priusquam ad fatalem metā devenerit, & ultimū vitæ actum expleverit. hic est ille decretorius dies qui de oībus antea actis sententiā fert.

Nym

Nam veræ voces tum demum pectore ab imo

Eliciuntur, & eripitur per sona, manet res.

Nullum tunc fingendi tempus est, nullus mimo locus. Optimè constat vitæ totius ratio ijs qui fortiter mori didicerunt. Videamus igitur quantum heic constantis animi specimen noster ediderit. Iam primum simulatque se morbo correptū sensit, continuo mens præscia futuri augurata est instare sibi ultimum ævi terminum: idque sermone & vultu ad firmitatem erecto denunciavit amicis. cumq; familiares aliquā spem recuperandæ valetudinis ostenderent, nec animum esse despondendum, ille contra de morbi sui genere coram summis Medicis tam peritè & accuratè disseruit ut rationibus ejus haud gravatè assentirentur. Tanta verò cum tranquillitate mentis certam sibi mortem impendère asseverabat, ut si in alieno foro versaretur, nec ea res quidquam ad se pertineret. Mox supremæ voluntatis curas ordinavit ne moreretur interstus. Toto autem tempore quo domi desedit, aut lecto affixus fuit, sermones meram pietatem spirantes tanquam ex adytis effudit de misericordia Dei, de redemptione generis humani, de justificatione per fidē in Christum, de resurrectione corporum & animarum immortalitate, alijsque præcipuis religionis articulis: adeo ut jam tum cœlestis gloriæ primitias disserendo degustare videretur. Interdum vicem suam dolebat, quod ob imbecillitatem virium solemnibus studijs, & vitæ muneribus incumbere ultra non lice-

ret. Nempe animus priscæ nobilitatis, & divinæ memor originis cogitabat Imperatorem stantem mori oportere. Nam si infimo generi gladiatorum curâ fuit ut honestè decumberent, quanto magis decet viros tum in humanarum rerum despicientia, tum in studio pietatis exercitatos hoc agere, ut constanter ac fortiter fati sui legem excipiant: ne velut inertes Poëtæ in extremo actu corruisse arguantur. Hūc casum pulchrè vitavit noster primarius sæculi vir. Nam cū antea semper equabilem sui modum retinisset, tum in novissimo certamine, quo etiam filij deorum percelli solent, & de statu mentis exturbari, tanto robore animi, tantaque constantia munitum pectus habuit, ut nullo mortis metu sese perrumpi pateretur. Quin & ardentibus votis exoptabat cum Apostolo, mature liberari corporis ergastulo, & esse cum CHRISTO. Nihil aliud preces ejus spirabant præter fastidium hujus infelicis vitæ, & certam fiduciã immortalitatis. Quin & uberibus lacrymis deplorabat nimiam vivacitatem suam, quod ad ea usque tempora durasset quibus in dubium vocaretur meritum & satisfactio Servatoris nostri IESV CHRISTI, quem se propediem visurum esse confidebat sedentem ad dextram Patris omnipotentis. In hac spe & plenissima persuasione animam placide exhalavit, ut mors somno simillima videretur, & ad cœlestem patriam commigravit, unde dono Dei tam ingens pignus ac depositum in terras trãsmissum erat. Ita nobis occidit magnus heros, cujus quidem

quidem occasum non ignavo luctu profequi decet, sed memoriam pie inviolateque venerari. Corpus, hospitium illius illustris animæ, quæ terras omnes nomine suo implevit, hesternæ die compositum est tumulo, ubi exspectat resurrectionem quum æternus æterni Dei filius veniet jura factorum daturus vivis ac mortuis. Potior autem ejus pars cœlo recepta est ubi sempiterno ævo fruitur, & eam vitam agit quæ nec temporum metis, nec felicitatis modo circumscribitur: quam non oculus vidit, non auris audiit, non vox loqui, nec humana mens capere potest. Quapropter etsi non solum hæc Academia, verum etiam universa resp. literaria gravi damno ac vulnere afflictæ est ex tanti viri amissione, tamē illius beatitati potius gratulari nos oportet, quàm infirmo desiderio & muliebribus lamentis lugere ademptum, ne magis ob nostram jacturam dolere, quàm ob ejus commodum lætari videamur. Erigamus igitur animum, & fortibus solatijs leniamus ægritudinem: quod fiet si mentem componamus ad ejus exemplum atque imitationem. Tot præclara sui pignora nobis reliquit, quorum decus nulla posteritas filebit, memoriam nulla unquam oblitterabit oblivio. In ijs contemplari licet ingentis viri effigiem melius expressam quàm penicillo Apellis, aut cœlo Lysippi. Hæc nobis ad æmulandum proposita sunt. Nam si fumosæ majorum imagines quæ nihil intuendum exhibent præter externam corporis figuram, ardorem honestis mentibus addunt, ut eorum

laudes vita & factis repræsentare cõtendant, quanto magis animos nostros inflammari oportet ad gloriam & verum decus, quum diurna nocturna-que manu versabimus monumenta præstantissimi virorum? Vos o flos & foboles ingenuæ juventutis, qui huc a parentibus missi estis ut inde tanquam a mercatu domum redeatis aucti bonarũ artium proventu, quibus patriæ usui, vobis honori, amicis auxilio esse possitis, capeffite precor & amplectamini tam pulcram & præclaram occasionem. Non possunt omnes esse Catones aut Socrates. gratulandum est sæculo nostro, quod Leida primario, & singularis exempli viro tam diu potita sit. Pulchrum & gloriosum est ijs qui ad summa contendunt si in secundis aut tertijs consistere possint. Nos ut captus est mediocrium, non deerimus tueri dignitatẽ literarum, nec deseremus honorificam stationem in qua nos bonorum suffragatio, & nonnulla doctrinæ opinio collocavit. Ad me quod attinet, polliceor ex animo profiteor que me nullo unquam tẽpore vestris utilitatibus & commodis defuturum. qua publicè qua privatim semper curæ & cogitationes meæ studiosorum juvenum temporibus devovebuntur. Extremum hoc erit, ut quod & mos & officij ratio præscribit, huic ornatissimo confesfui gratias agam, quod tanta celebritate ac frequentia cohonestare dignati sitis hoc nostrum non ingenij aut eloquentiæ specimen, sed supremum pietatis

tatis munus atque humanitatis, devotum pijs manibus principis omnium ætatum viri in omnigenere literarum atque eruditionis.

Habita est in auditorio Theologico Lugduni Batarorum, xxvi. Ianuarij MDCCIX. hora decima matutina, postridie ejus diei quo defuncti corpus sepultura mandatum fuit.

Sonnet Acrostique sur le mesme.

I amais ne vis pussant moins superbe Mausole.
 O uvrage plus grossier, ni de moindre ornement:
 Si estez toutesfois que tout l'or de Paëtole
 Est peu de chose au prix de ce vil monument.
 P assant, Il n'y avoit en ce monde autre Apolle
 H ormis celui qui gist ci dessous maintenant:
 S CALIGER dont l'esclat des louanges s'envole
 C omme l'aigle, ou le trait descoché roidement.

A ussi fut il vivant des vertus l'Exemplaire,
 L e Soleil des sçavans, des langues le repaire:
 I mage du grand IVLE ensuiuant ses beaux pas.

G rand en tout, Par sus tous: Si le corps comme l'ame
 E ust esté exempté de voir la froide lame,
 R ien n'eust iamais esté de si rare icy bas.

R. I. de Nerée.

VIRI LOS. SCALIGERI
caus. minus adque humanitatis, deorumque
nihil principis omnium statum vni in omni ge-
nere humanum adque orationis.

Tabulae in uniuersis philosophiis
omniumque scientiarum, et in
omnibusque rebus que ad humanam
sapientiam spectant.

Tabulae in uniuersis philosophiis

1. Philosophia
2. Ethica
3. Politica
4. Oeconomica
5. Iurisperita
6. Mathematica
7. Physica
8. Medica
9. Veterinaria
10. Astronomica
11. Musica
12. Poetica
13. Historica
14. Chronologica
15. Geographica
16. Topographica
17. Architectonica
18. Mechanica
19. Technica
20. Magica
21. Astrologica
22. Astrologica Iudicialis
23. Astrologica Naturalis
24. Astrologica Physica
25. Astrologica Mathematica
26. Astrologica Physico-Mathematica
27. Astrologica Physico-Mathematico-Iudicialis
28. Astrologica Physico-Mathematico-Iudicialis-Physica
29. Astrologica Physico-Mathematico-Iudicialis-Physico-Mathematica
30. Astrologica Physico-Mathematico-Iudicialis-Physico-Mathematico-Physica

1851
2. 22

XXX

94-B

20442

THE GETTY CENTER
LIBRARY

